

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana : Duminéc'a.

Pretulu abonamentului :	Pretulu insertiunilor :	Correspondintiele se se adreseze la Redactiunea dela
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu	„BISERIC'A si SCOL'A“
„ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	Er banii de prenumeratiune la
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	„TIPOGRAFTA DIECESANA IN ARAD.“
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

DESCHIDERE DE ABONAMENTU

LA

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

FÓIA BISERICÉSCA, SCOLASTICA, LITERARIA etc.

Ese odata in septemâna.

Cu incepere dela 1. Ianuaru 1883 „Biseric'a si Scól'a“ intra in alu VII-le anu alu esistintiei sale !

Trecutul de siese ani, alu acestui jurnal, este arvun'a viitorului seu !

Desvoltarea si mersulu progresivu alu institutiunilor nóstre bisericesci si scolare sunt elementele sale de viatia !

Cu cât inaintamu in timp, cu atât'a se inmultiescu si esigentiile vietii nóstre constitutiunale bisericesci ! Si a nu respunde acestoru esigentie este egal cu a stagná ori a remané inderetru.

Trecutul celu apropiatu ne convinge cá gustulu de cetire si de scriere s'a desvoltatu frumosu in clas'a pretiloru si invetiatoriloru nostri. De aici apoi cumularea materieloru, si necesitatea publicarei deselorú suplimente. Dar apoi si redactiunea din partea sa n'a crutiatu nimicu pentru a ridicá valórea morala a jurnalului, prin varietatea cuprinsului, precum nu va crutiá, nimicu in privinti'a acést'a nici in viitoriu !

Pe langa acést'a persóne destinse prin scrierile si lucrarile literare ni-au datu magulitórea asigurantia de binevoitoriulu lorú sucursu intelectualu.

Apelamu dar la onoratu publicu cetitoriu, cerendu-i ajutorulu seu moralu cât si celu materialu intru publicarea acestui jurnal, uniculu jurnal bisericescu si scolaru in provinti'a nóstra metropolitana ! In deosebi rugamu, pe on. abonenti ca se grabésca cu trimiterea abonamente-

loru, de-o parte ca se nu intrerupemu espedierea jurnalului, éra de alta ca se ne putemu orientá in privinti'a tiparirii exemplareloru.

Pretulu abonamentului remâne tot celu din capulu fóiei, si adeca :

Pentru Austro-Ungari'a 5 fl. pe anu.

Pentru Romani'a 7 fl. pe anu.

Abonamentele facute pe anulu intregu, se potu platí si in rate, pe jumetate ori pe patrare de anu. Banii se potu trimité mai cu inlesnire prin asemnate postale (posta-utalvány.) Ne rugamu in sa ca numele, locuinti'a, post'a ultima si cea principala se se insemne esactu si legibilu.

■ Totodata rugamu pre toti onorabili abonenti in restantia cu pretulu fóiei, ca se si achiteze cât mai cu graba detori'a lorú. ■

Arad, 4/16. Decemvre 1882.

Redactiunea.

Constitutiunea si disciplin'a bisericeii româniloru gr. catholici.

Manifestatiunile provocate in timpulú din urma in biseric'a româniloru gr. catholici din Ungaria si Transilvania au ocupatu atentiunea publicului romanescu intr'unu modu seriosu si vrednicu de lauda.

Pres'a româna, a salutatu cu bucurie nisuintiele fratiloru nostri pentru reactivarea vechiloru institutiuni ale bisericeii lorú si in deosebi au salutatu *Memorandulu* clerului si poporului din dieces'a Gherlei adresatu Episcopului Eparchiotu pentru convocarea si regularea sínódeloru diecesane mixte.

Dar caracterulu acestoru manifestatiuni este de unu coloritu fôrte deosebitu ! Ici vedemu aspiratiuni si lupta pentru constitutiunea si libertatea bisericeii, colo nisuintie spre absolutismu si aservirea ei. De unde resulta, cá in biseric'a roma-

niloru gr. catholici exista două elemente cu tendințe și aspirațiuni diametralu opuse. Unulu care tinde la conservarea constituțiunei, cultulu și a disciplinei bisericești orientale, ăer celalaltu, care tinde la abolirea și înlocuirea acestora cu absolutismulu, cu cultulu și disciplin'a bisericești apusene.

„Observatoriulu“ din Sibiiu în nr. 92 a. c. relatéza unu faptu, petrecutu în sinodulu diecesanu din Oradea-mare, care nu lasa nici cea mai mica îndoiala despre esistența elementulu anti-constituționalu, sau jesuitu, în bisericești româna gr. cath. alu carui șiefu în dieces'a Oradiei-mari, canoniculu Dr. Lauran, declară în modu categoricu în fati'a sinodulu, că: „*institutiunea foruriloru protopopesce e străina în sinulu bisericești catholice, care nu cunósce cuventulu constituțiunei.*“ ăEr „Amiculu Familiei“ din Gherla ne spune în nr. 21. că sinodulu de a colo „*a facutu unu pasiu înainte spre apropierea și mai multu a bisericești române gr. catholice de bisericești romano-catholica, adoptand pentru dieces'a gr. catholica a Gherlei unele institutiuni d'ale bisericești romano-catholice.*“ Evidentu, că bisericești româna gr. cath. stă înainte pericolulu de-a fi mánata în mregea catholicismulu lapadand și ceea-ce i mai remase din vechile sale usantie și discipline. De aceea elementulu nationalu, care sustiene bisericești româna ca paladiulu nationalității nóstre, este cuprinsu de celea mai serióse îngrijiri pentru viitoriulu bisericești române gr. cath. și-si pune întrebarea: óre bisericești gr. catholica, pe ratiunea unitatii de credința cu bisericești Romei, trebuie ea ca se lapede ritulu, constituțiunea și disciplin'a bisericești orientale? Acésta este întrebarea la care ne-am propusu a raspunde în cele urmatóre dorindu a contribuí și noi, pe cât vom puté, la lamurirea adevérulu.

Nu voiu face aci istoriculu uniunei bisericești române din Transilvania cu bisericești Romei, nici voiu examiná punctele dogmatice, în care ea a primitu uniunea, căci nu voiescu a conturbá convingerile religióse a celoru de alta confesiune. Credința erá pana în timpulu din urma, că bisericești romaniloru din Transilvania s'a unitu cu bisericești Romei în patru puncte dogmatice: recunósckerea primatulu papalu, admiterea purgatoriulu, primirea adausulu „Filioque“ în simbolu, și azimele. Cercetarile și descoperirile mai nóue însa constatéza că uniunea s'a facutu numai în punctulu ántaiu, adeca numai în recunósckerea primatulu papalu. ¹⁾

¹⁾ Dlu Nicolae Densusianu, trimisulu academiei române din București pentru a cercá în bibliotecile și arhivele din Ungaria documente pentru istori'a lui Horea și Cloșca, în 1879. a aflatu chiar originalulu actulu de uniune, adeca însusi Manifestulu originalu subscrisu de Metropolitulu Atanasiu și de protopopii sei în 1698. Din acésta lipsește cu totulu punctele dogmatice amin-

Dar abstractie facând dela punctele dogmatice amintite, întrebam, ce are bisericești gr. catholica cu constituțiunea și disciplin'a bisericești apusene? Nu póte fi ea totu asia de „catholica“ conservand obiceiurile și disciplin'a bisericești orientale? „Unirea n'a statu nici sta din alt'a, dice nemuritoriulu Sincai, fara numai se nu clevetimu pre cei ce se tienu de bisericești Romei, pentru obiceiurile lor, iéra noi romanii se tienu obiceiurile bisericești resaritului, și latinii înca se nu ne clevetésca pre noi, căci cele patru puncturi, care sunt între uniti și neuniti (cu iertare se fie disu de mine) necum se le scie romanii cei prosti, și neînvetiati, dara dintre carturarii romanesci înca multi nu le întielegu, ci numai pleve vorbescu, neîntielegand unulu pre altulu.“ ²⁾

Aceste cuvinte ar trebui se le însemne bine teologii gr. catholici, moderni, căci ele sunt rostite de unu teologu de Roma, nu mai puținu catholicu, ca densii. Obiceiurile bisericești resaritului trebuie păzite, dice unitulu Sincai. „Cei ce sustienu acésta nu sunt catholici buni“ respundu teologii jesuiti cu Dr. Lauran, ca și cum catholicitatea bisericești ar stá în obiceiuri și formele exterióre nu în puritatea doctrinei.

Dar celu ce cunósce istori'a bisericești, scie că diferințele în constituțiune, disciplin'a și cultu au existatu în bisericești crestine, chiar și înainte de scisiunea lor, fara ca aceste diferințe se fi prejudecatu unitatii dogmatice. Ba mai multu, desvoltarile cultulu și disciplinei bisericești au ramas în anumite respecte a-se determiná chiar de caracterulu și nationalitatea poporulu. Este dar o crimă neiertata din partea aceloru Archierei și teologi gr. catholici, cari tindu se estermine obiceiurile și disciplin'a bisericești orientale din bisericești gr. catholica, și paraliséza nesuințele elementulu nationalu pentru realizarea constituțiunei bisericești din motivu că bisericești Romei nu cunósce cuventulu „constituțiune.“

Cu privire la astfelu de pastori și Archierei, dice indignatu marele Sincai: „Ce vreau Archierei acésta? Se te învetie, se-ti prinda partea pre lumea acésta au se te duca la cériuri? Nu crede o Române! pentrucă numai pung'a ta o voiescu ca se-si împle pungile lor, și tu se români robu acelora pre cari mai marii tei i-au stapanitu óre-cand. Destéptate, dreptu aceea, o iubite neamulu meu, și ai minte!“ ³⁾

M.

tite, și se pune mare temeiu pe conservarea obiceiuriloru și ceremonielor bisericești resaritului, dela care conditionéza validitatea uniunei. De unde se vede că în traducerea latina a Manifestulu, au véritu jesuitii singuri pasagiulu apocrifu: omnia admittentes, profites ac credentes quae illa admittit, profitetur ac credit.

²⁾ Cronica rom. an. 1514.

³⁾ Cron. an. 1563.

Cuventare

pentru dominec'a a XXX-a dupa Rosale.

Dedicata Prea Santei Sale Ilustrisimului Domnu **Ioanu Popasu**,
Episcopulu Caransebesiului.

„Invetiaturile bune ce voi face se mostenescu
viéti'a de veci?” Luc'a XXX. 18.)

O intrebare fórte insemnata cuprinde in sine St. Evangelia de astadi. O intrebare, carea ne privesce si pre noi fórte de aprópe. „Ce voi face se mostenescu viati'a de veci?” intréba unu teneru pre Dlu Christosu. Trebuie se sciti inse Iub. A. cá tenerulu acesta erá bogatu fórte. Asia dara avea tóte cáte le socotu unii cá sunt de lipsa ca se fia omulu indestulatu pre acest pamentu. Au nu potea densulu se-si procure tóte cáte i poftiá inim'a? Au nu se potea densulu aruncá in bratiile placheriloru, pre cari multi dintre muritori le dorescu cu sete? Potea fara indoiala, cá erá bogatu fórte. Cu tóte aceste inse vedemu cá pre densulu ílu stapanesce altu gându, acela: cum se mostenesca viati'a de veci. Cu acest gându se apropia elu de Dlu Christos. Preocupatu de acestu gându elu intréba, ce are se faca, ca se o mostenesca. Paguba numai cá nu a avutu destula taria sufletésca se puna in lucrare invetiatur'a ce o a primito. Cáci audiendu cá ce trebuie se faca ca se intre in viéti'a s'a dusu intristatu!

Asia sunt ómenii slabi, legati cu inim'a de gli'a pamentului pre carea o posedu o cirta de tempu! Cu infocare inbratioséza ideile inalte, invetiaturele folositorie si mantuitorie. Când e vorb'a inse se le puna in lucrare, spariati de greutatile preste cari dau, se tragu iute inapoi. Dar pre noi cari suntemu ostasi lui Christosu se nu ne oprésca asia ceva dela inplinirea datorintieloru nóstre. Si pentru ca se cunóscemu bine aceste datorintie, veniti se ne punemu astadi serios intrebarea: *Ce vomu face ca se mostenim viati'a de veci?*

Dar este óre o viéti'a de veci? intréba inima tremurandu. Si cum se o dobandescu? socóte cá cu in-grigire. Aceste indoeli voescu eu se le respescu din voi, aretandu-ve cu acést'a ocaziune:

1. cumca este o viéti'a de veci,
2. dandu-ve povetie, ca se o poteti mosteni!

Fiti deci cu bagare sama!

Viéti'a de veci! Viéti'a de veci! Ce va se dica acést'a? Ce intielegemu prin viatia, scimu. Intielegemu adeca durata petrecerii nóstre pre pamentu. Dar prin *viéti'a de veci* óre ce intielegemu? Cá se scimu acést'a trebuie se cantamu intielesulu cuventului „*vecinic*.” Prin „*vecinic*” intielegemu ceva nesfersitu, ne marginitu, neaternatoriu de tempu, ceva de o durata neintrerupta, perpetua. Viéti'a vecinica ar fi deci o viéti'a fara capetu, fara margini, o viéti'a neintrerupta. Se ne fia data noue o astfelu de viéti'a? Au nu vedemu noi din contra cá viéti'a nóstra este fórte marginita? Au nu trece dens'a de graba ca o naluca? Au nu ni-o dariesce o mana iubitoria, ca se ni o rapésca mórtea cruda, mórtea lacoma, mórtea nemilósá? Auditi numai ce dice patriachulu Iacob: „*Putine si rele au fost dilele vietiei mele*.” (Facere XLVII. 9.) Éra proroculu Davidu ni spune apriatu, cá suntemu tieréna. „*Lua-vei duchulu loru*, dice, *si se voru sfersi si in tierên'a loru se vor întórce*.” Vai de noi! Si noi se ne mai amagimu cu nalucirea unei vietii vecinice? Vai de noi! Au nu vine di dupa di se ne respésca inchipuirile, se ni rapésca nedjea si se ne convinga fara de mila, cá „*pamenté-*

nulu nascutu din muere este cu viéti'a scurta si plina de greutati si ca o flóre in florindu cade si ca umbr'a piere si nu sta!” (Iov. VIV. 1. 2.) . . . Fric'a cuprindiendu inimile nóstre si pepturile nóstre fiindu pline de indoie-la alergamu la fine lumin'a neapropiata, ceremu ajutoriulu teu adeveru vecinicu, Te rogamu pre Tine Ddieulu nostru, se ni luminezi mintea, ca se cunóscemu si se intielegemu pentru ce ne-ai creatu pre noi Tu adeveru, Tu iubire, Tu viéti'a nesfersita! . . .

. Crestiniloru! Pentru ce sunteti turburati? Si pentru ce intra astfelu de ganduri in inimile vóstre? Au nu mai dati voi crediementu Ddieescului invetiatoriu Iisusu, carele ve asigura: „*Celu ce crede intru mine are viéti'a vecinica?*” (Ioanu VI. 47.) Putinu credinciosiloru! pentru ce ve indoiti? Priviti inprejuru de voi si convingeti-ve, cá tóte sunt neperitorie! Sórele, ce ve incaldiesce, lun'a carea ve lumineza, stelele, cari impodobescu noptile vóstre, nu ve dovedescu ele óre, cá schimbacióse, dar vecinice sunt? Apoi pamentulu pre carele ne nascemu, traimu si morimu este elu mai putinu supusu schimbariloru? Au nu este elu acusi ca unu copilasiu resfatiatu si dragalasiu, acusi ca unu june viguros si istetiu, acusi ca unu barbatu insetatu dupa fapte maretie si mari, acusi éra si ca unu omu tíépanu si rece, pre carele suflarea ghiatiósá a mortii l'a seceratu dintre cei vii? Dar óre remane densulu pentru totu de un'a in starea acésta din urma? Nu! ci-si recapeta éra si poterile sale, éra si reinvia, éra si percurge fasele prin cari a trecutú mai nainte, éra si ílu desmérda primavér'a, ílu scalda in radie aurie vér'a, ílu impodobesce tómn'a, ílu amurtiesce érn'a. Si voi nu credeti in viéti'a de veci? priviti deci piatra aceea in carea ve inpedecati si pre care o sfarma ciocanulu petrariului. Au peritu ea dóra sfarmandu-se? Nu mi se pare, ci a schimbatu numai form'a. Erá mare, acum e marunta, erá vértósá, acum e tieréna, erá la olalta, acum e desfacuta: a devenitu aceea ce erá ore cand pulbere. Lemnulu acél'a pre carele lu aprindeti, ca se ve folositi de caldur'a ce ese din elu, prefaandu-se in cenusia a peritu elu dóra? Nu! ci si-a in schimbatu numai form'a: au devenitu aceea ce erá ore când, tieréna si aeru. Si cu flórea ce impupesce in rou'a diminetii si pre carea amurgulu serii o afla vestedita, ce se intempla? Piere ea dóra? Nu iubitoru! Ea se culca numai la sinulu maicei, ce a nascuto. Aci ce e dreptu nu e mai multu flóre, ci putrediesce, se descompune in materiile acele, din cari a fost facuta, spre a servi maicei sale dreptu materialu la alte formatiuni. A schimbatu deci si ea numai form'a, dar nu a peritu. De aci vedemu inse cá trupurile tóte ísi-schimba numai form'a, dar nu se nimicescu, nu pieru. Ap'a incaldita de radiie sórelui se inmóe óre cum, se face mai sub-tire de cum e, se arata abure de asupra pamentului si in starea acést'a mai usióra de cât aerulu fiindu, se redica in susu. Aburii acestia la o inaltime óre-care stau, plutescu in aeru, se atragu, se aduna la olalta, compunu nori si picandu in forma de ploua pre pamentu dovedescu schimbarea la carea e supusa ap'a si trainici'a ei. Asia se intempla cu tóte, cu lumin'a, cu caldur'a, cu ap'a, cu aerulu, cu trupurile ceresci si pamentesci. Tóte sunt supuse straformarii, tóte se schimba, nici un'a inse nu piere cu desversire, in cât acest fenomenu s'a recunoscutu a fi o lege suprema in natura. Luati ori-ce obiectu ori-ce trupu, descompuneti-lu, sdroboti-lu, ardeti-lu! dar nu ve laudati cá l'ati nimicitu, cáci creatoriulu a tóte ar-ride numai de inchipuirea vóstra.

Si ôre numai omulu se faca esceptiune dela acést'a lege naturala? „*Au nu sunteti voi multu mai osebiti de cât aceste?*“ (Mat. VI. 26.) Cu multu mai osebiti? Prin ce? întrebati voi. Au nu avem noi o sôrte comuna cu tôte trupurile? Au nu vestedim si noi ca o flóre? Au nu ne plecamu si noi capulu in tierêna ca si ea? Au nu putredim si noi ca si ea, ne descompunemu si noi ca si ea?

Stati! Iubitiloru frati! stati putinu se ne socotim. Trupurile nôstre da! sunt întocmai ca flóre, fragile ca ea, trecatorie ca ea, supuse putrediei ca si ea, dar totdeodata supuse transformarii ca si ea. Am disu mai nainte adevêru ce este mai pre susu de tóta indoéla, cà adeca o flóre descompunendu-se prin putredieune servesce de materialu la alte formatiuni. Si ôre numai trupulu nostru omenescu carele in decursulu acestei vietii pamentesci in tóta clipit'a se schimba, fiindu altcum in pruncia altcum in junetia, altcum in timpulu maturu alu barbatiei, altcum in betrânétie, — dicu, ôre numai elu dupa ce mórtea îlu stramuta asia de groznicu, se încete de a se mai transformá? Este cu nepotintia! Elu inca trebuie se servésca de materialu la alte formatiuni. Elu ca o haina învechita se depune in vistieria pamentului nu ca se péra, nu ca se se nimicésca, ci spre altu scopu cu totulu mare si maretiu. *Trebuie, adeca, acest stricaciosu se se îmbrace in nestrucatiune si acest moritoriu se se îmbrace in nemorire.*“ (I. Corint. XV. 52.)

Si voi se ve mai indoiti despre esistintia vietii de veci? Ei bine! Priviti unu firicelu de érba. Cât este de micu, cât este de nepotinciosu si fragedu! si totasi strabate prin celu mai întielenitu pamentu, resare, cresce. Dar ôre mai cresce elu si dupa ce l'am smulsu din pamentu? Nu mai cresce, ci se usca si putrediesce. Inse de ce nu mai cresce? I lipsesce puterea. A fost asia dara o putere in elu, carea l'a facutu se resara si se crésca. Dara ôre rumpendu firicelulu, nimicit-am si puterea, carea a lucratu in elu? Nu, càci vedemu, cà in loculu lui resare altu firicelu. Asia dara acést'a putere trebuie se fia mai mare, mai pre susu de firulu de érba. Si acum cautati la noi, la trupurile nôstre! Cine face se se misce piclórele nôstre, cine da taria si istetime si dibacia manelor nôstre, cine da vedere ochiloru, audiu urechiloru, semtiu nerviloru, facultatea de a combiná mintii nôstre? Au nu puterea aceea minunata si inalta, carea e mai pre susu de tôte poterile pamentesci, sufletulu, carele face se întielegemu si se fimu întielesi, carele se ridica mai pre susu de pulberea pamentului si cunósce cà este unu Ddieu? Si déca nici cele materiale nu pieru, ci se stramuta numai, ôre perivor cele nemateriale, cele duchovnicesci? Ele nu potu peri fiind vecinice ca si facetoriulu tuturoru vediuteleuru si nevediuteleuru. Sufletulu omenescu nu pere, càci e vecinicu, facutu pentru vecia, pentru viétia de veci, o viétia fara capetu, nesfersita. Despre esistintia ei ne asigura insusi Mant. Christosu numindu-o acusi viétia, precum la Mat. XIX. 21. „*De vrei se intri in viétia, . . . vino dupa mine,*“ acusi érași imperati'a ceriului, precum totu la Matei VIII. 11: *Eu ve dicu cà multi vor veni dela resarituri si dela apusuri si se vor odihni . . . intru imperati'a ceruriloru; acusi érași lumina precum la Ioan VIII. 12: „Eu sum lumin'a lumiei, celu ce-mi urméza nu va umblá intru întunerecu, ci va avea lumin'a vietii.* Este deci fara indoéla o viétia de veci. Numai atâta e de insemnatu cà dens'a nu va fi pentru totu natulu asemene, ci dupa faptele fiecarui se va formá si veci'a. „*Vor invie cei ce au facutu*

cele bune intru invierea vietii, era cei ce au facutu cele rele intru invierea judecatii.“ (Ioan V. 29.) Unii vor mosteni imperati'a ceruriloru, munci fara de capetu altii. Întrebarea este acum ce se facemu ca se mostenim imperati'a ceriului intru viétia de veci? Despre ce inse in partea a

II.

Iub. A! Mantuitoriulu Christosu ni da respunsu chiar si limpede la acést'a întrebare a nôstra. „*Acést'a este viétia de veci, dice elu, ca se Te cunósca pre Tine unulu si adevêratulu Ddieu!*“ (Ioan XVII. 3.) Asia dara crestine! de vrei se intri in viétia, cunósce pre Ddieulu teu! In totu ce te încungiura poti tu cunósce puterea si marirea, întielepçiunea si îndurarea lui.

Cunósce pre Ddieulu teu! Din cele ce-ti întinde mil'a si bunatatea lui spre traiulu vietii, îlu poti cunósce pre densulu. Dar tu nu esci singura pre pamentu! Împrejurulu teu vedi tu o multime de fîntie si fapturi deosebite in colóre, in marime, in traiu, in constructiunea si miscarea corpului. Cine le-a facutu pre ele? Celu ce te-a facutu pre tine. Cine le sustiene si le hranesce? Man'a darnica a lui, carea face se resara érba pentru vite si verdétia pentru trebuintia omului, carea se deschide si tôte se satura de bunatati.

Cunósce pre Ddieulu teu! Radica împrejuru ochii tei crestine si privește rotundimea pamentului. Cât de minunatu este elu întocmitu! Aici dealu se insira langa dealu! Colo vale da mana cu valea! Aici si surile se întindu ca nisce covóra, colo câmpiile seminate ca nisce panza de auru! Si apele acusi ca nisce fire, acusi ca nisce bâte late si mari de argintu, se streçóra printre ele. Le percurgu fara a încetá, le adapa fara a secá, se revarsa in mare fara a o înmultu! Cine le-a facutu cu atâta întielepçiune? „*Celu ce face ingerii sei duchuri si slugile sale para de focu!*“

Cunósce pre Ddieulu teu! Fapturile sale ti-lu descoperu in întreg'a sa majestate si putere si splendóre. Privindu tu spre ceriu vedi acolo o multime de trupuri ceresci. De când e lumea stau ele! Neamuri de multu trecute le-a vediutu si s'au cutremuratu. Noi privindu-le stamu muti si uimiti de marirea loru, de lucirea loru, de frumseti'a loru? Sufletulu nostru perdutu in contemplare, adocâncitu in adorare si-împreuna debil'a sa vóceçu cantarea ângerésca: *Sântu, sântu, sântu e Dlu Savaot, plinu e ceriulu si pamentulu de marirea lui!* Cine le-a facutu cu atâta întielepçiune si cine le ocârmuesce cu atâta tar'a de nu se abatu din cararile loru? Celu ce ti-a datu tie unu sufletu nemoritoriu, acel'a le-a facutu, acel'a le ocârmuesce. Pentru ce le-a facutu? Ca se cunosci din trensele pre facetoriulu loru! Pentru ce le-a facutu? Pentru folosulu teu, ca se-ti servésca de luminatori: „*Sórele spre stapânirea dilei, lun'a si stelele spre stapanirea noptii.*“ Cunosce deci moritoriale pre facetoriulu teu! Cunosçetilu cà e atotputericu. Celu ce a facutu atâtea lucruri minunate in ceriu si pre pamentu in mări si intru tôte adencurile, acela te-a facutu si pre tine pentru viétia de veci!

De vrei se intri in viétia, cunósce pre Ddieulu teu si credi întrensulu. Câte nu credi tu in lumea acést'a! Tu credi in nelucire, asculti viclesiugulu, te arunci in bratiile insielatiunei, apleci urechi'a ta la minciuna si inim'a o deschidi locomiéi! Si in Ddieu se nu credi? Au nu te-a facutu elu pentru sine? Au scapavei din man'a lui? Au nu te va luá elu din aceste trecatorie? Si ôre nu totu elu te va judecá dupa faptele tale?

Crede deci in Ddieu! De ai avea intielepciunea lui Solomonu, avuti'a lui Iovu, istetimea lui Davidu, déca lumea intréga ti-ar stá la dispositiune cu tóte comorile si dulcetile si desfatarile ei, ce-ti ajuta ele? Aduge-vor ele statului teu unu cotu? La momentu te parasescu tóte! Numai credinti'a in Ddieu nu! Numai ea ti-remane, numai ea te mangae, numai ea strabate intunereculu momentului si-ti deschide portile vietii. „Celu ce crede intru mine are viétia vecinica“ (Ioan VI. 47.) dice Dlu.

Crede deci in Ddieu! Se nu fia órba credinti'a ta. Se nu o intunece nesciinti'a, ori fanaticismulu, ori vanitatea. Adu-ti aminte cá si dracii credu in Ddieu, dar se cutramura! Se nu fia mórta credinti'a ta! Din ea se isvoréscá faptele tale bune! Din ea se resara virtutile crestinesci. Atunci e roditória! Atunci te mantuesce. „Nu totu celu ce-mi dice mie Dómnne, Dómnne va intrá intru imperati'a ceriului, ci celu ce face voi'a Tatalui meu carele este in ceriuri,“ (Mat. VII. 21.) ne asigura Dlu.

Pazesce deci poruncile lui Ddieu de vrei se intri in viétia! Cele de lipsa pentru sustinerea ta le-a asiediatu Ddieu cu imbelsiugare pre pamentu. Prin lucrare si sirguintia le poti agonisi. Prin crutiare intielépta le poti inmultu. Nutrementulu sufletescu l'a asiediatu inse Ddieu in poruncile sale. Cauta-lu deci aci, cá nu e greu de aflu. „Se iubesci pre Domnulu Ddieulu teu din tóta inim'a ta, din totu sufletulu teu si cu tóta puterea ta; éra pre deaprópele teu ca insusi pre tine.“ (Luc' X. 27.)

Pazesce poruncile! Nepotendu tu cuprinde pre Ddieu cu semtiurile tale marginite, nepotendu-lu vedea cu ochii tei materiali, elu ca unu atotu induratu a pusu langa tine chipulu seu, icón'a sa: pre deaprópele teu. Iubindu-lu pre acest'a, iubesci pre insusi Ddieu. Ceea ce ati facutu unuia dintre acesti frati ai mei mie m-ati facutu (Mat. XXV. 40.) ne asigura Domnulu.

Pazesce poruncile, cáci numai asia vei iubi tu intru adeveru pre deaprópele teu! Se nu faci adulteriu, se nu furi, se nu ucidi, se nu marturisesci strembu, se nu poftesci ceva din câte sunt a-le deaprópelui, éca cât de putienu se cere ea se dobandesci multu, se dobandesci viétia de veci.

Pazesce deci poruncile, cáci ele sunt cari te conducu siguru la fericire nesfirsita, te impreuna cu Ddieulu, carele ne asigura: „De va pazi cineva cuventulu meu, nu va gustá mórtea in veci“ (Ioan VIII. 51.) si éra: „Celu ce asculta cuventulu meu si crede celui ce m'a tramisu pre mine, are viétia vecinica.“ (Ioan V. 24.)

Facendu asia crestine! vei mosteni viétia de veci. Pentru acésta viétia esti tu creatu. Catra ea alergi tu necontentitu. Tóta ór'a, tot minutulu te apropia de dens'a. Pregatesce-te dar ca unu caletoriu intieleptu! Pregatesce-te si ia cu tine bunuri ce au pretiu in viétia aceea. Crede in Ddieu si implinesce poruncile lui! Pregatesce-te cu sirguintia, cáci este infricosiatu a cadea nepregatitu in mânele Ddieului celui viu! Tu inse Ddieule alu iubirei, Tatalu indurabilor! sta-ne intru ajutoriu ca se implinim poruncile tale. Éca inimile nóstre sunt legate de gli'a rece si mórta a pamentului. La tine inse sunt tóte cu potintia! Vina deci si ne intaresce pre noi intru credinti'a ta! Fa ca se Te cunóscemu si se Te iubim, ca vrednici de Tine se ne si impreunamu cu Tine, Tu adeveru, Tu iubire, Tu viétia nefinita. Amin!

Mihaiu Juica,
presb. or. rom.

Discursu

celitu in conferinti'a preotiésca-invetiatorésca tienuta in B. Comlosiu, la 30. Octomvri st. v. 1882.

Onorata conferinti'a!

Traimu intr'unu timpu epochalu cand popórele abia eliberate de sub feudalismu se lupta pentru crearea nouelor conditiuni de viétia, si dela succesulu acestei lupte de esistintia depinde viitoriulu fiesce-carui poporu. Acésta o sciu prea bine conductorii tuturor popórelor, de aici provine apoi activitatea febrila in tóte partile pentru îmbunatatirea starei morale si materiale a popórelor spre a nu sucumbe intre referintiele noue sociale.

Facia de aceste noue referintie sociale nu putemu fi neci noi indiferenti. Déca nu voim se fimu dipriti de torentulu produsu de spiritulu timpului, trebue se intramu si noi in acea lupta pentru esistintia si se ne afirmamu dreptulu de esistintia, trebue se inaltiamu si poporulu nostru la nivoulu culturai celorlalte popóre culte spre a nu sucumbe in lupt'a neegala.

Reformarea vietii nóstre sociale este o problema vitala pentru noi, si dela modulu resolvirei ci depinde sórtea poporului incredintiatu conducerei nóstre.

Noi nu stamu in facia poporului numai ca nisce simpli simbriasi cari pentru plata buna ii invetiamu copii la carte si ne ingrigim mechanicu de cele spirituale; nu suntemu nisce slusbasi cari se consideramu positiunea nóstra numai de unu medilocu de esistintia; ci suntemu acei alesi, cari naintea lui Ddieu si a ómenilor am primitu asupra nóstra sarcin'a grea: de a povetui pre poporu la destinatiunea lui, adeca — la fericire. Si cand am primitu asupra nóstra acésta sarcina, am primitu totdeodata responsabilitatea naintea lui Ddieu si a ómenilor pentru sórtea acelu poporu, — osenda séu binecventarea posteritatii.

Acésta consciósitate de chiemare au indemnatu si pre prea bunulu nostru episcopu a ne pofti la conferintiele mixte, in cari se pipaimu ranele poporului, se le studiamu estensiunea si intensiunea lor, specialu a celor ce bantuescu poporatiunea districtului ce-lu represinta fiesce-care conferinti'a, si astfeliu se aflamu cari sunt relele ce facu se jignésca progresulu nostru materialu si moralu.

A fost de lipsa tocmai se ne intrunim, spre a constatá comunu gradulu decadintiei la care am ajunsu si spre a descoperi fara reserva ce ni se pare jignitoriu pentru inaintarea nóstra. — Se nu ascundemu deci relele, cáci ascunderea lor ne póte fi perirea; ci ca membri unei familii petrunsi de iubirea fratiésca si santientia chiemarei nóstre se ne marturisim sinceru peccatele ca nu cumva se smintim diagnosa cáci o astfeliu de retacire nóua ne-ar iuvenina mai multu ranele si ne-ar desarma pentru viitoru.

In speranti'a cá onor. conf. inca va fi de acordu cu mine in privinti'a acésta, mi iau voie a-mi espune sinceru vederile mele referitorie la starea nóstra actuala si la modulu de regenerare. Primitile, Ve rogu, cu aceia bunavointia cu care vi le impartasiescu eu.

Poporulu nostru asia numit de rendu se dice a fi religiosu, pentrucá facia de biserica — intieleghendu zidirea bisericei — si lucrarile bisericesci se pórtá cu pietate religiósá. Se dice a fi credinciosu pentrucá crede — singuru nu scie ce. Acésta pro-

vine din obscurantismul său religios. Nu e cu pietate fața de cele bisericesti pentru că cuprinde cu mintea sa sublimitatea religiunii; ci e religios pentru că însuși religiunea și instituțiile bisericesti le crede a fi lucruri supranaturale, cari pestrecu firea omenescă. Oare poporul nostru cu această cunoștință religioasă are totodată și adevăratul moral religios? Eu dicu că moralul religios numai în același individ poate să fie, carele cunoscânduși religiunea sa din fundament, moralul său și-lu bazează pe sublimitatea adevăratelor religioase. Moralul ce se află în poporul nostru nu este sublimul moral religios produs de conștiința religioasă, ci este un moral străin de religiune, pentru aceea fără sublimitate, susținut întru însul parte de legile civile parte de superstițiul său tradițional. Poporeanul de rându nu merge totdeauna la biserică pentru că acolo se adărește pre creatoriul său acărui sublimitate elu nu o înțielege, ci simțindu-se pecatosu cu orecare crimă făcută cu voia — căci de cele făcute fără voia nu-si aduce aminte, — merge se căra ertare dela Ddieu ducendu lumini la biserică, și prin această se simte absolvatu de crimă comisa și autorisatu spre a comite alta. Său merge la biserică numai din datina, căci au auditu din mosi stremosi că este bine a merge la biserică și așa faceau și fiertatu parinții lui. Dar adevăratul creștinu nu merge astfelu la biserică, ci din atragerea tainică ce există între spiritul omului și creatoriul său, ca acolo — fără reflecțiune la faptele individuale — se adărește pre creatoriul său cu dragoste fiișcă. — Religiozitatea și moralul religios alu poporului nostru deci sunt nise efecte pasive produse întru însul de credința superstițioasă și susținute parte de legile civile parte de relațiunile sociale în cari traesce, și ca atari sunt efemere. Este această o stare de amortieală din care de nu-lu vom încaldi la sinul maicei noastre bisericice și astfelu nu-lu vom aduce la viață noi, — într'unu momentu de nefericire 'lu potu smulge altii din brațele noastre. Usurinti'a cu care 'și parasescu credințiosii nostri religiunea strebuna probăza mai eclatantă cât de puțin sunt conșcii de însemnătatea religiunii lor, ce radeșini slabe a prinsu religiositatea în inimile lor. Apoi patimile prin cari 'și mistuesce forțele corporali scade la numeru pre di ce merge, apoi se ruinează materialmente, crimele dese și înfiorante ce se ivescu în poporul nostru. sunt totatătea probe că-i lipsesce morala sublimă creștină, și știutu este că dilele poporului lipsitu de moralitate sunt numerate. — Această este trista mea esperință, Onor. conf. despre starea morala a poporului nostru. Se vedemu înse cum stam materialmente.

Romanul astăzi muncesce cu sudore cruntă numai pentru industria străină. Imbracăminte și o cumpăra dela străinu, mancarea dela străinu, beutura dela străinu, recușitele economice și mobilarele dela străinu, cu unu cuventu totu ce consuma este cumpăratu cu bani scumpi dela străini. Elu vinde cu unu prețu bagatelu produsele sale crude pe cum lemne, lana, vite, cereale ș. a. spre a le rescumpera apoi prelucrate parte ca obiecte economice parte ca obiecte de luxu cu prețu indoitu. Din lemnul ce l'a vendutu romanul cu unu prețu bagatelu face străinul mobilare ciradate și apoi le vinde érași romanului cu sume enorme. Din lan'a ce o pradă romanul mai în cinste, străinul preparăza feliu de feliu de stoffe scumpe și apoi romanul 'și vinde mosi'a

pentru ele. Și așa am putea merge până în infinitu, rezultatul finalu este: că romanul muncesce mai greu de cât totu dar nesciindusi prelucra însuși produsele crude, le vinde străinului cu unu prețu bagatelu spre a le rescumpera érași în alta formă cu prețu îndieșitu, său spre a profita de ele străinul în comerțulu celu mare. Ceva se dica această? nimicu alta decât că romanul când 'și vinde produsele sale nu cascadeșnicu, căci numai au schimbatu unu capitalu crudu cu unu capitalu numerariu, de mai puțină valoare, ar când înse cumpăra romanul unu obiectu economicu său de luxu, unu vestimentu său altceva, atunci nu plătesce numai valoarea materială a obiectului, nu face numai unu schimb de capitalu; ci plătesce lucrul adecă maștri'a venditoriului. Iată pentru ce străinii se îmbogățiescu prin propriul lor cascadeșnicu din nimicu, éri ai nostri 'și perdu și frumoșele mosii străbune.

Până când poporul nostru și-a preparatu însuși îmbracăminte și toate cele trebuințioșe la casa n'a subversatu această anomalia, banii nostri nu se strecurau în mâni străine ci remaneau totu în mâinile noastre. De când înse poporul tot mereu 'și lapada portul nationalu și se dăda la o viață mai confortă, în lips'a unei industrii nationale, ni se strecura totu banii în mâna străinilor. Aceia se îmbogățiescu și traescu bine din profitulu dela noi, éri noi seracimu totu mai multu și traimu totu mai reu. Astfelu ni se micșorieala din di în di capitalulu nationalu.

Nu voiu se condamnu năștința unui popor de a-si mai polai gustulu și trai mai bine atunci, când această năștință nu trece marginile puterilor lui productive și nu degeneră în luxu; dar trebuie să invetie mai înainte ca însuși se-si scie produce acele obiecte cari se receră la o viață mai confortă și astfelu pre lengă agronomia ar înflori și o industria natională ce pentru noi ar fi unu isvoru nou de cascadeșnicu. Neci decât înse nu aprobu schimbarea traiului vieții astfelu, încât prin această schimbare de traiu se tréca capitalulu nostru nationalu în mâinile străinilor.

Industria străină mereu dar siguru ne poate nimicu tocmai și atunci când poporul nu și-au perdutu cumpetulu și n'a degeneratu în luxu. Déca înse unu popor face și luxu de care profita o industria străină, nimicirea urmășii și mai repede, și este inevitabilă. Printru unu luxu de care ar profită o industria natională ar trece averea agronomului romanu în mâna industriasiului romanu, ce din punctu de vedere nationalu economicu n'ar fi perdere căci capitalulu nationalu ar remanea intactu; înse déca din luxulu nostru profita industria străină atunci averea noastră trece în mâni străine și noi remanemu la sapa de lemn. Și durere în multe locuri luxulu poporului nostru de care profita numai străinul ia dimensiuni spașimentătoare. Dati-mi voie să me oprescu puțin și la acestu pecatu nationalu,

Avariti'a este condamnabilă din punctu de vedere economicu căci îngroșă capitalulu fără a promova binele comunu; dar pradă este tocmai ruinarea economică. Comorile avarului se potu întrebunția productivulu celu puțin după mórtea lui; dar pradă nimicesce bunuri cari sau că formau unu capitalu său puteau să devina unu capitalu. Ambele extreme din punctu de vedere economicu sunt condamnabile, căci economi'a dice celebrulu Roscher „este fic'a întieptiei, sor'a moderatiei, mam'a libertății.“

Precum sunt individi și pradă și avari ast-

feliu sunt si popórele p. e. Svitieranii sunt mari economi. Acolo aflamu la familii avute principiulu cá fetele mari se-si acopere spesele proprii prin lucru de mana. Fiii din case avute sunt putienii ajutati de parinti; ei sunt avisati a-si face insisi avere, cáci patrimoniulu si-lu capeta numai la batrenetie cand apoi sunt dedati a crutia banulu. Holandesulu nu se scie impeca cu idea se aibe atate erogatiuni intr' unu anu cáte perceptiuni; cáci atunci — dice densulu — au traitu in zadaru unu anu. Englesulu este mai pradáu, elu speséza mai multa dar totusi se imbogatesce cáci productivitatea lui enorma este in stare a acoperi si spese mai mari.

Luxulu care pestrece puterile economice ale unui poporu inca este o prada si ca atare ruin'a neevitabila a aceluí poporu.

Luxulu inse n'ar putea fi condannabilu pentru noi atunci, cand ar profita de elu industri'a nóstra nationala si ar consuma numai productele nóstre superflue. Este dreptu ca lipsele fiescecarui poporu se inmultiescu cu timpulu. Aceste lipse se potu estinde inse numai pana la unu gradu anumitu si anume pana la gradulu cu care i-sau inmultitu si productivitatea; ér tóte erogatiunile cari pestrecu venitele trecu preste acelu gradu permisu si sunt immoral. Asiadara gradulu pana la care se póte inaltia luxulu la unu poporu este conditionatu dela fortiele economice a aceluí poporu. Deórece inse fortiele economice nu sunt identice la tóte popórele, anume unu poporu este intre conditiuni economice mai favorabile si mai avutu decât altulu urméza ca neci nu potu suporta tóte popórele acelasi luxu. Unu poporu seracu nu póte rivalisa in luxu cu unu poporu bogatu fara a se ruina, precum nu póte unu omu seracu cu unulu avutu. Pentru unu omu avutu bunaóra nu este luxu a bé in tóta diu'a vinu la masa ce din contra pentru unu omu seracu cu o familia grea ar fi unu luxu immoral. Pentru francesi este necesaru luxulu cáci altcum s'ar nimici industri'a loru cea mare si mii de lucratori ar fi peritori de fóme ér de alta parte colosalele loru isvóre de venite potu acoperi unu luxu fara a seraci séu a se ruiná prin acelu luxu. Cu totulu altcum este inse la noi, tieranulu nostru déca voesce se faca luxu, trebue se-si venda vacuti'a dela prunci si se o dé pentru nimicurile si sdremtiele strainului.

Este dreptu cá luxu aflamu la fiescecare poporu, inse in diferita forma. Elu totdeuna depinde dela starea morala a poporului. Luxulu la unu poporu moralu se manifestédia mai multu in ameliorarea trainului vietii si in cultivarea simtiului esteticu, bunaóra a sci prepara bine mancarile, a tiene in curatienie cas'a si pre sine, a purtá imbracaminte facute cu gustu s. a., ce nu este identicu cu impodobirea nebunatic.

Prin aceste apoi 'si face mai frumósa si mai placuta viétia fara a se ruina, cáci acestu luxu nobilu este impreunatu cu economia. Ba din contra acestu luxu care obsarva ecuilibrulu intre perceptiuni si erogatiuni si este eflusulu gustului esteticu, este tocmai unu impulsu pentru laboriositate, bunaóra precum premiele scolastice de si se distribue numai la putieni totusi stimuléza o scóla intréga la lucru pentru dobandirea loru. La unu poporu decadiutu si desfranatu inse si luxulu are unu caracteru desfranatu si immoral. Acestu luxu se manifestédia in splendóre esterióra si ospetie luculice, pentru care splendóre superflua sacrifica tocmai si cascigulu nece-

saru pentru sustienerea casei, ba este in stare a lua din gura copiiloru pana spre a o da negustoriului pentru metaserii si alte nimicuri. Pentru placeri neinsemnate si momentane speséza sume enorme, in catu par ca numai mani'a de a pradá banii este insusi scopulu spesarii. Aici pasiesce denaturarea si molatetia in loculu gustului esteticu si a adeveratei placeri de viétia. Unu esempiu bisaru de acestu luxu 'lu aflamu in Roma sub era imperatorulu. Emularea de a pune pe masa pesci próspeti de mare a mersu pana acolo in cât óspetii mai in urma neci ca mancau decâtu pescii ce li se aduceau vii pe masa. Tieneau turme de oi vapsite in colórea purpurului de si colórea loru naturala alba era cu multu mai frumósa. Se aflau pescariile nu numai in verfulu case-loru ci si in verfulu turnului, cari precát erau de mici, urite si nepractice, pre atât de costióse. Topeau margaritarie in vinu, nu pentru ca se fie mai bunu ci numai pentru ca se fie mai scumpu. Imperatulu Caligula din placere ridica munti si apoi iérasii ii strica. La masa se schimbau de 11 ori. Apoi nu e mirare cá in astfeliu de imprejurari unu anumitu Apiciu se sinucise cand afla cá n'are mai multa de centies sestertium adeca aprópe unu milionu de floreni. — Si ce au fost consecintiele acestui luxu? demoralisarea generala si apoi ruinarea imperiului.

Legislatiunea diferiteloru popóre au probatu se suprima prin legi luxulu, prescriindu prin legi ce vestiminte se póte plugariulu, meseriasiului si asia mai departe fiescecare clasa. Dar aceste legi au fost neexecutabile, cáci politi'a póte controla cáte bucate mi se facu pre holda, cât 'mi macina mór'a s. a. dar nu póte afla luxulu care e ascunsu in tóte unghiurile casei mele. Apoi legile de luxu 'si au si acea parte rea ca adeseori numai cât facu mai curiosu obiectulu opritu. Mai alesu sau doveditu de neexecutabile restrictiunile politiali la prima respandire a unoru delicatése intre poporu. Astfeliu s'au încercatu a suprima in secl. 16 respandirea rachiului, in secl. 17 tabaculu, in secl. 18 cafea, cari tóte trei articule la inceputu se foloseau numai de medicina. Pap'a la 1624 excomunica pre cei ce vinu cu tabacu in busunariu la biserica; Regile turcesci la 1610 dispunu se se traga pipa prin nasulu fumatoriului; in Rusia la 1634 fumatul e pedepsitu cu mórte; in Svitiera, inca era opritu fumatul in secl. 17; la 1633 in Turcia se opresce caf'a sub pedépsa de mórte; in Basel si Hanovera cafea se vindea numai in apoteca ca medicina pe la finea seclului alu 18-lea.

Dupa ce inse se convinsera statele despre neexecutabilitatea restrictiuniloru de luxu, recursera la unu altu medilocu indirectu, anume introdusera darile de luxu. Astfeliu încercara imbina scopulu moralu cu celu materialu; — dar si aceste au remasu fara efectu. Regimulu Irlandez a voitu se suprima mani'a betiei prin dari imense. Déca se aflá unu lucratoriu intr'o palincaria nepermisa era judecatu la transportare de 7 ani si apoi comuna respectiva se pedepsea cu sume enorme. Si ce a fost rezultatulu? tóte au remasu zadarnice cáci beti'a nu s'a potutu stirpi, ci numai se mai inmultira volnicieile prin colisiunea dintre poporu si politia.

Este dreptu cá restrictiunile prin legislatiune potu încátva modera respandirea luxului, inse radicalu nu-lu potu stirpi fie acele legi ori cât de aspre. Mai multu se póte ajunge prin esemplulu celoru ce stau in fruntea poporului. Astfeliu aflamu cá in Roma a încetatu încátva luxulu sub Vespasianu carele aban-

dona însuși ori ce luxu și nu-lu suferea neci la curteii sei. — Unu poporu care infloresce inșe neci n'are lipsa de acele catusie căci multi articlii de luxu buna óra cum sunt beuturile spirituóse sunt efusulu directu alu lipsei de cultura și disparu de sine indata ce poporulu este introdusu intr'ó sfera noua de viétia; intielegu déca se destépta mintea prin cultura și afla alte plăceri mai nobile. Astfelu aflamu ca in Britania dupa ce restrictiunile statului au remasu zadarnice mai tardiu intemeiédia însuși poporula devenitu consciu de sine reuniuni private de temperantia, și ni se spune ca celu putienu 50 de procente dintre cei ce au intratu in acele reuniuni de temperantia remanu fideli votului facutu. Prin influinti'a acestoru reuniuni de temperantia, dela 1838 pana la 1842 va se dica in decursu de 4 ani a scadiutu consumarea rachiului dela 12,296,000 de gallóne la 5,290,000 galóne. Accoisulu de rachiu a scadiutu cu 750.000 Pd. Sterlingi; dar prin acésta nu uumai că s'ar fi micșioratu venitele statului ci in locu de 750.000 Sterlingi accoisu au incasatu din alte venite cu 91,000 Pd. Sterlingi mai multu, ce va se dica, că in mesura in care au parasitu ómenii beti'a in aceiasi mesura si-au gascigatu venite si sau inbogatitu.

Din cele espuse se vede că luxulu poporului nostru din punctu de vedere nationalu economicu este condamnabilu ba ca atare este tocmai immoralu și ne duce la perire. Si apoi se vede și aceia că legislatiunea nu este in stare se stirpésca acestu reu periculosu tocmai de i-ar zace la inima; ci la aceia suntemu chiepati noi in virtutea diregatoriei nóstre.

(Va urmá.)

D i v e r s e .

* **Parastasu pentru Andrei Siaguna.** In 30. Noemvre s'a celebratu in sant'a biserica gr. or. din Oradea-mare parastasu pentru sufletulu marelui barbatu de buna aducere aminte fost Archiepiscopu și mitropolitu *Andrei Br. de Siaguna*, care parastasu a fost anuntiatu in biserica Dumineca precedentá, ér in diu'a s. Apostolu Andrei diminétia a úrmatu servitiulu devinu cu sant'a liturgie și la fine parastasulu oficiand Reverendis. Domnu Ieroteiu Belesiu vicariu episcopescu si presiedinte Consistorialu asistatu de preotimea locala, cu o ceremonie si solemnitate cuvenita memoriei marelui barbatu și regeneratorulu bisericei nóstre. Dupa finire toti credinciosi adunati mari și mici, sarutandu crucea din man'a venerabilulu vicariu eppcu I. Belesiu, rostira cuvintele *se-i fie tierán'a usióra și memori'a binecuvéntata in veci.* G. H.

* **Congregatiunea comitatului Carasiu-Severin,** in siedinti'a dela 14. Decemvre n. tienuta in Lugosiu, a alesu de vice-comite (subprefectu) pe D. *Leontiu Simonescu*, proto-notariu comitatensu, candidatu alu partidei nationale románe, cu 157 voturi contra lui *Jakabffy*, presiedintele scaunului orfanalu de acolo, candidatul partidei magiare, care a intrunitu 154.

* **Corespondintia.** Din Sendlacu ni se scrie cu datulu 21. Noemvre v. urmatórele: Astadi am avutu onóre a poté felicitá pre M. O. D. administratore protopopescu Moise Bocsianu, carele a venitu in mijloculu nostru pentru a conduce sinodulu parochialu, carele avea a alege unu membru in comitetulu parochialu. Poporulu luandu scire de venirea administratorelui protopopescu s'a ingrigitu, ca sinodulu se-i previna cu o solenitate, si asia desu de deminétia a

dispusu ca unu resunetu vointiei sale bubuitulu pive-loru, ér administratorele a fost rogatu se celebreze sant'a liturgia, carele pre langa asistinti'a aloru doi preoti intre cantarile bine dresatului choru vocalu din locu a si celebratu sánt'a liturgia, pe langa cea mai via placare a indesuitului poporu. Dupa sánt'a liturgia a urmatu invocarea spiritului sánt, si apoi deschiderea sinodului.

Presiedintele sinodului D. administratoru protopopescu in cuventulu de deschidere a apostrofatu cum Prea Santitulu nostru Archiereu se ingrigesce de pacea interna a bisericei din comun'a Sendlacu, si cum doresce ca acestu poporu se fie cât mai bine contielesu intru folosirea mijlóceloru la ajungerea scopului, si cum doresce Prea Santi'a Sa ca legea, statutulu organicu sê se sustiena si se i-se esecute dispusetiunile cu multiamirea poporului. Mai departe arata sinodulu modulu cu care se-si póta alege de membru in comitetu pre omulu doririloru, pre omulu faptelor. Spune sinodulu, că pre acelu individu din comuna se-lu remuneredie cu increderea, carele spriginesce causele bisericesci și scolare de susu pana josu. Mai adauge că acelu individu eugeta ca ar fi mai bine-venitu carele de es. cu tactulu și energiósa ingrigire totdeán'a e intru spriginirea intereselor preotiloru și invetiatoriloru. Sinodulu a primitu cuvintele recomandate de D. administratoru și i dete resunetu prin aceea că alésa o comisiune candidatóre, ér comisiunea candidá pe Teodoru Ionntiasiu și pe Nicolau Giulanu. Sinodulu in semnu de recunoscintia pentru meritele acestui din urma, si pentru multele si fatigiósele sacrificii ce a facutu si face inca si astadi pentru sustinerea corului vocalu din locu, infintiatu in cea mai mare parte la initiativ'a lui, si pentru că lupta și adi neinteruptu pentru sustinerea scóleloru nóstre confesionali și pentru sustinerea vadii preotimei și a invetiatoriloru i-lu alésa pre Nicolau Giulanu de membru in comitetulu parochialu pe periodulu de trei ani: 1882, 1883 și 1884. M. O. D. administratore dupa incheierea sinodului dechiara recunoscintia coristiloru și conducatoriului loru, precum și iniciatoriloru infintiarei corului și pentru sporirea fondului menitu pentru sustinerea lui depune 5 fl. v. a. ce din partea coristiloru s'a primitu pe langa esprimarea de multiamita. Si cu acestea sinodulu s'a incheiatu. (Urméza mai multe subscieri.)

La nr. de fatia alaturamu unu catalogu de vestminte bisericesci și preotiesci din fabric'a Kriszia și Leitner in Budapest'a.

Doctorulu in medicina

I. N. AUERBACH

postu medicu alu statului romanu și acum cu pensiune remuneratu, autorulu opului „Medicin'a legala“ in romanesce, s'a mutatu cu locuinti'a la Aradu, strad'a Forai, Nrulu 7. (cas'a contelui Nádasdi), unde inainte de amédi dela 8 pana la 10., și dupa amédi dela 3 pana la 4 óre ordina și consulta.

Primesce asupra-si și visite pe la locuintiele on. patienti.

Pentru cei lipsiti de medilóce gratis.

La Nr. de facia alaturamu unu suplementu de ¹/₂ cóla.

Se mai recere dela recurrenti, ca pana in diua alegerei sè se presinte la s. biserica pentru de a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Alesulu își va ocupa postulu seu cu inceputulu anulu scolaru 1883/4.

Recursele astfelu ajustate sunt a-se tramite pana in 26. Decembre a. c. st. v, Reverendissimulu Domuu administratoru protopresbiteralu si inspectoru de scóle Moise Bocsianu in Aradu.

Micalac'a, din siedintia comitetulu parochialu tienuta la 21. Novembre 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Moise Bocsianu**, m. p. insp. scol.

Pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a a dou'a din comun'a **Apateu**, in Protopresbiteratulu Chisineului se escrie concursu cu terminu de alegere pe Dumineca din **16 Ianuaru st. v, 1883**.

Emolumintele impreunate cu acèsta parochie sunt: una jumetate sessie de pamentu aratoriu, birulu usuatu, si stolele conform norme stolare aprobate de venerabilulu Sinodu eparchialu sub Nrulu 210. din 1877.

Doritorii de a ocupa acèsta parochie, au a-si subterne recursele loru instruate conform prescriesloru Stat. Org. si a Regulamentulu pentru parochii, si adresate Comitetulu parochialu din Apateu, pana in 10. Ianuaru 1883. la subscrisulu protopresbiteru tractualu in Chitighazu (Kétegyháza).

Datu, in Chitighaz, la 25. Noem. 1882.

Petru Chirilescu,
protopresb.

Concursu pentru vacanta parochie gr. or. romana din opidulu **Vinga**, indiestrata cu o sesie parochiala de 30. jugere pamentu aratoriu ce pòte aduce unu venitu anualu de 600—700 fl., cu indatinatele stòle si quartiru liberu preotiescu cu 2 chilii, 1. cuina, 1. camara, si 1. grajdu (stalogu) in valòre anualu de 200 fl., observandu: cumca parochulu va purtà spesele recerute cu ocaziunile reparatiuneloru casei parochiale sub timpulu folosirei, — si cu sperativulu ajutoriu dela fondulu preotiescu; si asia pe langa unu venitu de peste 800 fl. sperativu anualu, prin acèsta in urma-rea decisulu Consistorialu Nr. 2829/1882. B. — se escrie concursu pana in **2 Ianuaru c. v. 1883**. cand va fi si alegerea, a pe parochia de clasa I. pana cand recurrentii au a se presenta in biserica spre a aratá desteritatea loru in cele rituale, si a subterna cu 2 dile mai nainte recursurile protopresbiterulu tractualu Meletiu Dregheciu, in Timisióra.

Vinga, la 21. Noemvre. 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Meletiu Dregheciu**, m. p. prot. Tim.

Pentru parochi'a de slasa III. din comun'a **Lala-sintiu**, (Prot. Lipovei) se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de **19. Decemvre, a. c. st. v.** in care di va fi si alegerea.

Dotatiunea impreunata cu acèsta parochia e: a) folosint'a a 17. jugere de pamentu estravilanu afara de 12. jugere tufisiu la delu. b) Venitulu stolaru. c) Birulu dela 130 case in cucuruza de la unu Nr. cu platiu intregu o mesura éra de la o casa cu $\frac{1}{2}$ platiu $\frac{1}{2}$ mesura.

Teologii cari dorescu a competa la acèsta parochia se-si tramita recursele loru P. On. D. Protopresbiteru Ioanu Tieranu, in B. Lipa, pana in 17. Decemvre a. c. st. v. si se se presinte in vre-o Dumineca sau serbatòre in s. biserica din loeu spre a-si aretá desteritatea in oratoria, cantare si tipicu.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: **Ioann Tieranu**, m. p. Protop.

Pentru parochia de clas'a III-a din comun'a **Bacamezeu**, protopresbiteratulu Lipovii, se escrie concursu cu terminu de alegere pana in **27. Decemvre a. c.** in care di se va tiné si alegerea.

Dotatiunea impreunata cu acèsta parochie: a) 32 jugere de pamentu, si gradina parochiala; b) venitulu stolaru; c) birulu in cucuruza dela 100 case, si adeca dela unu numeru cu platiu intregu o mesura, dela o casa cu jumetate platiu $\frac{1}{2}$ de mesura.

Doritorii de a ocupá acèst'a parochia se-si trimita recursele sale O. D. Protopopu Ioanu Tieranu in B. Lipa pana in 24. Decemvre a. c. st. v. si se se presente in vre-o Dumineca séu serbatòre in bise-ca spre a-si aretá desteritatea in oratoria cantare si tipicu.

Bacamezeu, 20. Noemvre 1882.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea **Ioanu Tieranu**, m. p. protop.

In sensulu concesiunii V. Consis. diecesanu din Caransebesiu datt. 13. Noemvre a. c. Nr. 1121. B. se deschide concursu pre parochia gr. or. rom. de clas'a II-a din **Jebeliu**, comit. Timisiu, protopresbiteratulu Jebeliului, cu terminulu pana la **26. Decemvre a. c.**

Emolumintele cu acèsta parochia sunt: a) Una sesiune pamentu aratoriu si comasatu de a II-a si a III-a clasa, constatòre din 33 jugere. b) Unu platiu parochialu de $\frac{1}{2}$ jugeru. c) Stola indatinata dela 164 case.

Doritorii de a ocupá acèst'a parochia sunt pof-titi ca recursurile loru instruate conformu stat. org. bis. si regulamentulu pentru parochii se le adresede Comitetulu parochialu, si se le substèrna Prea On. Domnu protopopu Alesandru Ioanovicu in Jebeliu.

Dela recurrentii se poftesce a-se presentá in un'a din Dumineci séu serbatori in sant'a biserica, pentru de a-si aretá desteritatea in cantari si in cele pasto-rale. Recursele celoru ce nu se voru presentá nu se vor lua in considerare.

Din siedintia comit. parochialu gr. or. rom. tie-nuta in Jebeliu la 21. Noemvre 1882.

Comitetulu parochialu.

Vasilie Ciuta m. p.
presiedinte comit. pir.

In contielegere cu Prea On. Domnu **Alesandru Ioanovicu** m. p. protopopu in Jebeliu.

Pentru deplinirea postulu invetiatorescu vacantu la scól'a gr. or. din comun'a **Bohaniu**, protop. B. Ine-ului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **12. Decembre, st. v.**

Emolumintele sunt: 105 fl. 12 cubule bucate 8 grâu, 4 cucuradiu, 12 stèngini lemne din care are a se incaldi si scól'a, 3 holde de pamentu aratoriu, quartiru cu gradina de legumi.

Bohaniu, 9. Octomvre. 1882.

In contielegere cu: **Ioanu Cornea**, m. p. protop.

Venerabilulu consistoriu eparchialu aradanu, cu decisulu seu din 11/23. Noemvre a. c. Nr. 2982 B. decretandu sistemisarea unui postu de capelanu temporalu langa morbosulu preotu Georgiu Chirilescu parochulu din *Chitichazu*, in protopresbiteratulu Chisineului, pentru indeplinirea aceluia, cu acést'a se deschide concursu cu terminu de alegere pe duminec'a din 19. Decemvre st. v. a. c.

Emolumintele sunt: diumatate din tóte beneficiile parochiali, cari stau: din o sessia de pamentu estravilanu comassatu, birulu si stólele indatinate dela 216 case, si care beneficii tóte laolalta in pretiulu mediu, se potu sui pe partea capelanului anualminte la 600 fl. v. a.

Astfelu parochi'a fiind de clas'a prima, dela recurrenti se poftesce: ca se aiba testimoniu despre absolvirea aloru 8 clase gimnasiali in modu regulatu, testimoniu de maturitate si de calificatiune pentru parochia de clas'a prima, — care testimonii adnescate catra recursele instruate in sensulu statutului organicu si a Regulamentului pentru parochii, pana in 15. Decemvre a. c., — adresate catra comitetulu parochialu din locu, au de a le suscerne la protopresbiterulu tractualu Petru Chirilescu in Kétegyháza, fiind pofititi totodata recurrentii, ca pentru de a-si aretá desteritatea in cele bisericesci, pana la terminulu alegerei in vre-o Dumineca séu serbatória sé se presenteze la S. Biserica din locu.

Chitichazu, la 17. Noemvre 1882.

Pentru comitetulu parochialu:

Mihailu Ardeleanu, m. p.
presiedinte.

In contielegere cu mine: **Petru Chirilescu**, m. p. protopopu.

Conform ordinatiunei Venerabilului consistoriu diecesanu din 5. Noemvre a. c. st. v. Nr. 3031 se escrie concursu pentru ocuparea postului de invetiátore dela clas'a fetésca confesionala rom. gr. or. din *Chesintiu*, pvviteratulu Lipovei, inspectoratulu Timisórei, cu terminu pana in 12. Decemvre a. c. st. v. cand va fi si alegerea.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt:

- 1) Salariu anualu in bani gata 300 fl. v. a.
- 2) 6 meti grâu, si 6 meti cucuruзу.
- 3) 8 orgii de lemne din carii se va incaldi si scól'a.
- 4) pausialu 5 fl. v. a.
- 5) Spesele de calatorie la conferintiele invetiatoresci 10 fl. v.
- 6) Cortelu liberu in localulu scólei cu $\frac{1}{4}$ de jugeru de gradina pentru legumi.

Doritórele de a ocupá acestu postu invetiatorescu au a-si trimite recursele sale conform prescri-seloru „Statutului organicu“ comitetului parochialu la adres'a Dlui inspectóre cercualu scolaru Iosifu Gradinariu in Seceani, post'a Vinga, pana la terminulu prefiptu.

Chesintiu, 11. Noemvre 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Iosif Gradinariu**, m. p. inspect. scl.

Pe bas'a decisului Vener. Consist. gr. or. din Caransebesiu dto 12. Noemvre a. c. Nr. 1105. B. pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a III-a din comun'a *Birda*, in tractulu protopopescu alu Jebelului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe 12. Decemvre st. v. a. c.

Emolumintele sunt: 1 sessiune pamentu aratura si putienu finatiu, birulu preotiescu dela 80 de case de dupa pamentu á 60 de oche de sessiune jumetate grâu si jumetate cucuruзу, stol'a usuata de pana aci, casa parochiala cu doua chilii si cu celelalte trebuincióse pre langa ea si cu $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina, catra acést'a inca mai alta gradina de $\frac{1}{2}$ jugeru, si 4 gradini (ograzi) afara.

Recurentii au a-si trimite petitiunile sale inzestrate cu documintele necesarie conf. stat. org. si regulamentului pentru parochii pana in diu'a de alegere parintelui prot. Alesandru Ioanoviciu in Jebelu.

In fine dela recurrenti se pofteste a-se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre la s. bis. din locu pentru de a-si aretá desteritatea in cantu si in cele pastorale.

Birda, in 14. Noemvre 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Dist. protop.

Pentru deplinirea parochiei vacante, radicate la clas'a I-a din comun'a *Aliosiu*, in protopresviteratulu Lipovei, prin acést'a acum a 3-a óra se deschide concursu, cu terminulu de alegere pre diu'a de 9. Ianuariu 1883 st. v.

Emolumintele sunt: 1) Un'a sesiune de pamentu. 2) Gradina de legumi de 1 jugeru. 3) Birulu preotiescu: dela un'a sesiune 60 oche; de $\frac{1}{2}$ sesiune 30 oche; de $\frac{1}{4}$ sesiune 15 oche si de $\frac{1}{8}$ sesiune si dileri câte 10 oche de grâu si 4) Stólele usuata.

Fiindu parochi'a acést'a — prin ordinatiunea Venerab. Consistoriu diecesanu dto 23. Octomvre 1880 Nr. 2716. — radicata la clas'a I-a, dela recurrenti se poftesce: ca se aiba testimoniu despre absolvirea aloru 8 clase gimnasiali, testimoniu de maturitate si de calificatiune pentru parochia de clas'a prima, — care testimonii adnescate la recursele instruate in sensulu statutului organicu si a Regulamentului pentru parochii — adnescate comitetulu parochialu din locu — au de a-le suscerne Reverendissimului Domnu protopresviteru Ioanu Tieranu in Lipov'a (B. Lippa) celu multu pana in 7. Ianuariu v. 1883.

Recurentii au a-se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre in s. bisericu din Aliosiu, spre a-si aretá desteritatea in cantari si cuventari bisericesci.

Din siedinti'a comitetului parochialu tienuta la 2. Decemvre 1882 v.

Vasilu Zamfroviciu, m. p.

Veniaminu Martini, m. p.

pres. comitet. paroch.

not. comitet. paroch.

In contielegere cu mine: **Ioanu Tieranu**, m. p. protopopu.

Nr. 387.

Edictu

Prin carele se provóca A m a l i ' a P o p o v i c i u nascuta Selck, soci'a invetiatoriului Georgiu Popoviciu din Buteni, carea si-a parasitu pre legiuitulu seu barbatu cu necredintia, ca pana in terminu de unu anu, si o di sé se infatiosieze inaintea scaunului protopresvitaralu alu Lipovii, spre a se judeca cu numitululu seu barbatu; altcum si fara de dens'a se va judecá in sensulu ss. Canóne.

Lipova 1. Noemvre 1882.

Ioanu Tieranu, m. p.
protopresviteru.

Buletin meteorologicu.

Diu'a.	Lun'a.	Presiunea aerului	Temperatura	Cerul
Sambata	9. Dec.	767 mm.	8.5 ° R.	obdusu
Duminica	10. „	766.2 „	10.3 „	„
Luni	11. „	757.9 „	9.5 „	noru
Marti	12. „	765.3 „	9.3 „	obdusu
Mercuri	13. „	766.3 „	7.76 „	noru
Joi	14. „	768 „	9.8 „	seninu
Vineri	15.	769.2 „	9.8 „	„

Concurse.

Prin decisulu Vener. consist. diecesanu de dato 16/28. Septemvre a. e. Nr. 2292-2191. Nimicindu-se alegerea de invetiatoriu intemplata in *Cianaduln-Serbescu*, (Comit. Torontalu) protopresviteratulu B. Comlosiu, la 15/27. Augustu a. c. pentru suplinirea acestui postu in modu definitivu se escrie prin acést'a concursu nou cu terminu de alegere pre 19/31. Decemvre 1882.

Emolumintele impreunate cu acestu postu invetiatorescu sunt urmatóarele: 1) Salariu fixu 266 fl. 2) locuintia libera cu 2 chilii si cuina. 3) 50 meti de grâu clas'a II-a 4) Pentru lemne singuru invetiatorului 20 fl. 5) Pausialu script. 6 fl. 6) Pentru trasuri si diurne la conferintiele invetiatoresci comit. parochialu se va ingrigii; 7) 2 jugere de pamentu aratoriu si una gradina estravilana a 400 □ si 8) Dela ingropaciuni mari, unde va fi poftitu 50 cr. ér déca prohodulu se va tiené in biserica 1 fl. apoi dela ingropaciuni mici 20 cr. déca va fi poftitu.

Dela recurrenti se poftesce se produca testimoniu preparandialu si de calificatiune pentru statiu de clas'a I-a. NB si numai in lips'a acestora se vor luá in candidatiune recurrenti fara testimoniu de calificatiune, numai pre langa celu preparandialu; dar totu pentru clas'a I-a cu adausu ca in feriile viitórie se depuna esamenu de calificatiune totu pentru statiu de frunte, — cu acestea avendu langa recursu se alature langa recursu si cele-lalte documinte prescrie in Statutulu org. si a-le adresá si tramite directe comitetulu parochialu pana la diu'a alegerei. — Cei ce voru posiede cunoscentia limbei magiare séu germana cât mai multu vor fi preferiti. — Dela acei recurrenti cari nu sunt cunoscuti poporului in persóna, se poftesce pana la diu'a alegerei a-se presentá in S. biserica din locu, pentru a-si aratá desteritatea in cantarile bisericesci si in tipicu.

Sig. Cianadulu-Serbescu in 18/30. Noem. 1882.
Pentru comitetulu bisericescu parochialu.

Elia Telescu, m. p.
parochu gr. or.

Pentru intregirea definitiva a parochiei devenite vacante dupa repausatulu preotu Ioanu P. Ivascu din comun'a *Gheristo*, protopres. Oravitiei, se escrie concursu cu terminu pana in 19. Decemvre 1882 st. v. in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: Sesiunea, stola si birulu usitatu din parochi'a vaduvita.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia, au a-si trimite recursele sale instruate cu documintele prescrie de stat. org. bis. la subscrisulu Administratoru protopres. in Oravitia; ér pana la alegere a-se presentá in vre-o Duminica ori serbatóre in sant'a biserica pentru de a-si aratá desteritatea in cantari si oratoria.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Maccimu Popoviciu, m. p. adm.**
protopresb.

Se escrie concursu pentru postulu de capelanu din comun'a bisericéscu gr. or. romana din *Maidasiu*, protopresviteratulu Bisericeii albe, comitatulu Carasiu-Severinu in urmarea rapaosarei parochului Nicolau Popoviciu, cu terminu pana in 16. Ianuariu 1883 c. v. in care diua va fi alegerea.

Dotatiunea capelanului este: a) Sesiunea parochiala completa de 34 jugere pamentu aratoriu. b) Birulu dela 210 case, dupa datin'a de pana acum care face anualminte de fiecare casa 40 cr. v. a. c) Si stólele usuate dela fiacare casa — va se dica nou alegendulu capelanu se va bucurá de intregu venitele stolarie, biru si sesiunea parochiei vacante si va fi alesu definitivminte, carele fara causa binecuvantata din partea Vener. Consistoriu nu va fi transpusu la alta parochia.

Doritorii de a ocupá acestu postu de capelanu au a-si tramite recursele sale instruate conform stat. org. bis. si regulamentulu pentru parochii Pré On. D. protopresbiteru tractualu din lamu celu multu pana in 13. Ianuariu 1883 c. v. căci cele mai terdie nu se vor considerá.

In fine recurrenti au a-se presentá in vre-o duminica ori serbatóre de a-si aretá desteritatea in cantu, tipicu si oratorie.

Naidesi, 28. Noemvre 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Pré O. D. **Iosif Popoviciu, m. p. protop.**

Se escrie concursu pentru postulu de invetiatoriu din comun'a *Ciuchiciu*, la scól'a nóst'ra gr. orient. romana confesionala aflatóre in protopresviteratulu Bisericeii albe, comit. Carasiu-Severinu, devenitu vacantu dupa repaosarea fostulu invetiatoriu Erimia Buza cu terminu pana in 23. Ianuariu 1883 st. v. in care diua va fi alegerea.

Emolumintele sunt: a) Salariu in bani gata 400 fl. v. a. b) Pausiale pentru conferintiele invetiatoresci 10 fl. c) Gradina pentru legumi si cuartiru liberu dinpreuna si lemne pentru scóla cât va cere trebuint'a.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu sunt avisati a-si substerne recursele sale bine instruate conform statutulu org. bis. si Regulamentulu pentru invetiatori on. comitetu par. la adres'a Pré On. D. protopresviteru in lamu celu multu pana in 20. Ianuariu 1883 st. v. căci mai tardiu incurse nu se vor considerá.

In fine recurrentii sunt poftiti a-se presentá in vre-o Duminica ori serbatóre in s. biserica spre a-si aretá desteritatea sa in cânt si tipicu.

Ciuchiciu, 14. Noemvre 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Pré O. D. **Iosif Popoviciu, m. p. protop.**

Pentru deplinirea postului vacantu de protopresviteru alu *Siriei*, se escrie prin acést'a concursu cu terminu pana la **1. Ianuariu cal. vechiu 1883**.
Venitele impreunate cu acestu postu sunt :

I. din parochia :

- 1) o sesiune de pamentu aratoriu,
- 2) dela fiacare casa cu câte $\frac{1}{4}$ de pamentu, câte un'a mesura de bucate ; dela casele fara pamentu câte o jumetate de mesura de bucate,
- 3) stolele indatinat dele 240 de case ;

II. din protopresviteratu :

- 1) dela fiacare cununia din tractu câte 2 fl. v. a.
- 2) 5 mesuri de bucate dela fiacare preotu din tractu,
- 3) spesele cancelariei se acoperu de catra comunele tractului.

Recurrentii au a-si substerne recursele loru in terminulu aretatu mai sus subscrisului comisariu consistorialu Augustin Hamsea, asesoru la consistoriulu din Arad — alaturandu documente despre aceea că sunt binemeritati pre terenulu bisericescu si scolariu, mai departe despre absolvirea studiilor gimnasiali cu depunerea esamenului de maturitate, precum si despre absolvirea scientieloru teologice.

Preferintia vor avé acei recurrenti, cari vor documentá, cá pre langa studiile gimnasiale si teologice au absolvatu scientiele juridice, séu filosofice ; de sene intelegendu-se cá propresviterii alesi dela 1873 incóce sunt scutiti de a documentá acésta cualificatiune.

Siri'a, in 25. Noemvre 1882.

Comitetulu protopresviteralu. *)

In contielegere cu mine : **Augustin Hamsea**, m. p. asesoru consist. ca comisariu consist.

Conformu inaltei ordinatiuni a Preasantiei Sale Domnului Episcopu diecesanu din 22. Noemvre a. c. Nr. 3255. se deschide concursu pentru ocuparea vacantei parochii din comun'a *Secasiu*, protop. Lipovii, cu terminu pana la **27. Decemvre a. c.** in carea di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt : Una sesiune de pamentu, séu 30 jugere. Intravilanulu $\frac{1}{2}$ jugeru. Stola indatinata. Birulu dela 100 case in bucate.

Doritorii de a ocupa acésta parochia sunt avisati recursele sale instruate in sensulu statutului organicu a-le adresa subscrisului la Lipov'a precum si-a se presenta in vre-o dumineca séu serbatóre in biserica pentru a-si aretá desteritatea in cantare, oratoria, si tipicu.

Lipov'a 24. Noemvre, 1882.

Ioanu Tieranu.
Protop.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a *Salageni*, ppbiteratulu B. Ineului, se publica concursu cu terminu de alegere pe **12. Decemvre st. v. a. c.**

Emolumintele sunt : a) in bani gata 100 fl. b) 8 cubule de bucate gráu si cucuruza, c) 8 stangeni de lemne din care se va incaldi si scóla, si in fine locuintia libera cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune, se vor presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre, la st'a Biserica pentru a-se face cunoscuti poporului, éra re-

cursele instruate normativelor prescrie, si adresate comitetului parochialu, le vor trimite subscrisului inspectore scolaru, pana la 9. Decemvre in Chisineu. Salageni, 18. Octomvre 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu : **Ioanu Cornea**, m. p. inspectoru scol.

Concursu pentru deplinirea vacantei par. de clas'a a III-a din comun'a *Salageni*, ppbiteratulu B. Ineului, cu terminu de alegere pe **12. Decemvre st. v. a. c.**

Emolumintele sunt : a) $\frac{1}{2}$ Sesiune pamentu aratoriu cu 2 cânepiste, b) dela 90 Nr. de case câte un'a mesura cucuruza sfarmatu, c) cortelu esarendatu cu gradina, si in fine stolele indatinat preotiesci. Doritorii de a ocupá acést'a parochia sunt poftiti inainte de alegere in vre-o Dumineca séu Serbatóre a-se presentá in st'a Biserica pentru a-se face cunoscuti poporului, ér recursele instruate conform statutului organicu, si adresate comitetului parochialu se le trimite subscrisului protopresviteru in Chisineu pana la 9. Decemvre st. v. a. c.

Salageni, 18. Octomvre 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu : **Ioanu Cornea**, m. p. protopresviteru.

Concursu pentru deplinirea postului inv. dela a II-a scóla confesionala romana ortodoxa din comun'a *Tautiu*, inspectoratulu Agrisiului, ppbiteratulu *Siriei*, comit. Aradu cu terminu de alegere pe **19. Decemvre** adeca pe Duminec'a inaintea nasterii lui Christosu a. c.

Emolumintele anuali sunt : 1) in bani gata 220 fl. v. a. 2) 12 orgii de lemne din care are a-se incaldi si scóla, 3) Spese de conferintia 7 fl. 50 cr. v. a. 4) Dela inmormentari unde va fi poftitu 50 cr. 5) Cuartiru liberu cu gradina de legume.

Recurintii la acestu postu au a produce : testimoniu despre absolvarea institutului pedagogicu, atestatu despre purtarea morala. despre ocupatiunea de pana aci, carte de botezu cá sunt de religiunea ortodoxa si sé se presenteze la biserica pentru a-se recomandá in cele rituali. Recursele astfelu instruite se vor trimite inspectorului concerninte in Sicul'a per Boros-Jenó pana la 19. Decemvre a. c.. Cei cu testimoniu de cualificatiune vor fi preferiti.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine : **Florianu Monti'a**, m. p. inspectoru scolaru.

Conformu decisului Consistorialu dto 20. Octobre, a. c. Nr. 2753. si conform decisului sinodului parochialu din *Micalac'a*, dto 18/30. Iulie 1882. de sub Nr. 4. prin acésta se escrie concursu pe postulu invetiatorescu dela scóla din *Micalac'a* clas'a I. cu terminu de alegere pe **27. Decembre st. v. 1882**.

Dotatiunea impreunata cu acestu postu este : a) In bani gata 220. fl. v. a. b) $\frac{1}{4}$ pamentu cu 3 jugere competintia de pasiune — pamentu aratoriu de clas'a I. c) 28. metri cubuci lemne de focu, din cari e a-se incaldi si scóla. d) Pentru scripturistica 5 fl. la anu. e) Cortelu cu gradina.

Dela recurrenti se recere ca se produca atestate despre aceea, cá au absolvatu pe langa cursurile preparandiale celu putienu 4. clase gimnasiale, si cá au depusu esamenu de cualificatiune pedagogica, precum si din limba magiara.

*) In nrulu trecut s'a culesu din gresiéla „parochialu“ in locu de protopresviteralu. Red.